

selsvikkert fastslaaede Grænser har aabenbart ingen Forstaaelse af, at den højeste Retskultur ofte netop ligger i, at Lovgivningen helt *trækker sig tilbage* fra et Forhold i den beskedne Erkendelse, at man, vel overvejset, ikke magter det.“

Zahle: I det Citat af Professor Vinding Kruse, hvormed den ærede foregaaende Taler sluttede, fandtes Udtryk for det principielle Standpunkt til denne Sag, som bestandig har været Højres, og imod hvilket Venstre har staaet i Opposition, og heldigvis sejrede her i Landet i Kampe, som har strakt sig gennem lange, lange Tider. Jeg skal ikke gaa tilbage til den kanoniske Ret og heller ikke til Christian den Femtes Danske Lov, men blot nævne, hvad der er det virkelige Fundament for den Lovgivning, vi har paa dette Omraade nu. Det er Forordningen om Forandringen i Pengevæsenet af 1. Januar 1813, ved hvilken den danske Rigsbank, som kort efter blev afløst af Nationalbanken, blev oprettet. I denne Forordnings § 21 staar: „Den almindelige Rentefod ved alle Forskrivelser, som lyde paa Sølvværdi og herefter udstedes, er 4 Procent.“ Da vi var kommet saa langt frem i Tiden her i Landet, at vi fik en fri Forfatning, tog den lovgivende Forsamling straks fat paa at drøfte Spørgsmaalet om, hvorvidt man skulde have en bunden eller en fri Rentefod for Udlaan i fast Ejendom, og de Synspunkter, som den foregaaende ærede Taler her hævdede, og til Gunst for hvilke han citerede Professor Vinding Kruse, fandt bestandig deres Udtryk fra Højres Side. Efter flere Aars Drøftelse af principielle Spørgsmaal havnede man imidlertid i Loven af 6. April 1855, som egentlig er den endnu gældende Lov paa dette Omraade, hvor Venstre sejrede ved Gennemførelse af det Synspunkt, at vi skulde have en bunden Rentefod for Udlaan i fast Ejendom, og denne skulde være 4 pCt.; kun ved særlig Bevilling kunde man faa Lov til at tage højere Rente, som dog i intet Tilfælde maatte overstige 6 pCt.

Det foreliggende Lovforslag er, det maa jeg være enig med det ærede Medlem i, ganske forfærdelig svært at læse og forstaa — jeg har maattet læse disse korte Paragraffer flere Gange igenem for at trænge ind til, hvad det egentlig var, der mentes — men det, der menes, er ingenlunde det, som det ærede Medlem Hr. Aksel Jensen sagde, at man nu vil lette Staten for et administrativt Arbejde med at give Rentebevilling. Nej, det, man vil gøre her, er at bestemme, at Udlaan i fast Ejendom herefter skal være fri i den

Forstand, at man kan tage, hvilken Rente det skal være, thi Grænsen er kun den, at hvis Opsigelsesvarselet er længere end et halvt Aar til en halvvaarlig Termin, skal man søge om Bevilling, hvis man vil tage mere end 6 pCt. Men hvorfor skulde man indrette sig saaledes og have det Besvær, det er da rene Undtagelsestilfælde, hvor det skulde være Kreditor magtpaaliggende, at han ikke kunde faa sin Kapital opsagt til Tilbagebetaling med et halvt Aars Varsel? Saa i Virkeligheden bestemmes der ved dette Lovforslag, naar det bliver ophøjet til Lov, eller hvis det bliver det, at den Rente, man vilde tage ved Udlaan i fast Ejendom, var fri, det var ganske saaledes, som Debitor og Kreditor kunde enes om. Aagerlovgivningen bestaar nok, og det ærede Medlem, som sidst talte, har Ret i, at man har ikke Lov til at benytte sig af sin Næstes Nød, heller ikke ved Udlaan i fast Ejendom. Men naar Banker nu kan tage 8 pCt. for Laan paa 1ste Prioritet i fast Ejendom af aldeles upaatvivlelig Sikkerhed, maa jeg sige, at hvis det ikke er Aager, ikke er Udnyttelse af Næstens Nød, ved jeg ikke, hvor nødlidende man egentlig skal være for at være beskyttet imod andres urimelige Optræden overfor en, og det er desværre ikke noget usædvanligt, at der for Tiden indestaar 1ste Prioritet i fast Ejendom til 8 pCt. Rente. Men maaske er det ikke Aager, naar *en Bank* gør det, maaske er det kun Aager, naar det er *private Folk*, der gør det. Der er noget om det her i Samfundet, at naar Folk eller Institutioner blot er store nok, kan de gøre det, som en mindre rig eller betydelig Mand eller en enkelt Mand vilde blive straffet for. Jeg tror egentlig nok, at man vilde være mere i Overensstemmelse med Aagerloven ved at fastholde, at det at tage 8 pCt. paa 1ste Prioritet burde være strafbart, men det gøres af fine Pengeinstitutter og er vistnok ikke ganske usædvanligt. Det tror jeg nok, vi skal have Lovgivningen til at beskytte imod.

Jeg har allerede nævnt, at man havde vidtløftige Drøftelser af det rent principielle Spørgsmaal angaaende Rentefoden i den danske Rigsdag i Aarene op til 1855, men da Venstre havde sejret i dette Spørgsmaal ved Loven af 1855 og den bundne Rentefod var blevet indført, nedlagde Højremændene — der var mange Professor Vinding Kruser den Gang ogsaa og med de samme Argumenter, som her er fremført — ikke Vaabnene, men med de samme Argumenter, som her er citeret fra denne Professor, kæmpede de i Aarene 1855 til 1881 for at faa Rentefoden fri for Udlaan